

Papp Izabella

MÚLTIDÉZŐ

A nagy múltú és jelentős történelmi hagyományokkal rendelkező Jászberény történetének különböző időszakairól, intézményeiről, és kiemelkedő eseményeiről már számos feldolgozás, tanulmány készült. Régóta várat azonban magára a város történetéről szóló teljes körű áttekintés, monográfia elkészülte, ami sajátos módon az egykori nagy riválisról, a megyeszékhelyi rangot átvevő Szolnok városáról is elmondható.

Ezért is igen fontos minden olyan törekvés, amely valamilyen módon hozzájárulást jelent a régóta hiányzó várostörténet jövőbeni elkészültéhez. Ilyennek tekinthető Kiss Erika elmúlt év végén megjelent vonzó külsejű kötete, amely Jászberény két világháború közötti időszakának eseményeiről, történéseiről ad színes, mozgalmas és igen érdekes képet. A szerző munkája a Jászberényben megjelenő hetilap, a Jász Hírlap évfolyamainak tanulmányozása nyomán született, egyes esetekben más forrásmunkákkal kiegészítve a leírtakat. Kiss Erika újságíró hivatásánál fogva jó érzékkel válogat a régi folyóirat lapjairól, s emeli ki azokat a számos esetben teljességgel ismeretlen történeteket, eseményeket, melyek a ma olvasója számára sok újdonsággal szolgálnak. Évtizedenként tagolva, azon belül többnyire kronologikus sorrendben haladva teszi közzé a város szempontjából fontos történéseket, eseményeket, melyeknél a szubjektív elem is fontos szerepet játszik. Életszerű, hangulatos leírások, történetek születnek így, melyekben mindig fontos szereplők az emberek. Közülük is kiemelkedik a város polgármestere, Friedvalszky Ferenc, aki a tárgyalt időszak legnagyobb részében, összesen 22 éven át állt a város élén. Rajta kívül azonban hasonlóan fontos szereplők a város iparosai, mesteremberei, vagy Strompf Pál, az autóbuszüzem létrehozója, s színes portrékból ismerhetjük meg a forrásul szolgáló Jász Hírlap egykori munkatársait is.

A könyvet olvasva az az érzésünk, mintha magát az egykori folyóiratot lapozgatnánk, elidőzve egy-egy különösen érdekes cikknél, a város történetének egy-egy jelentős fejezeténél. Képzeletünkben megjelenik az egykori promenád, ahol talán szüleink, nagyszüleink is sétáltak vasárnap délelőttönként, a nagytemplomból kijövet. Jelen lehetünk gróf Apponyi Albert képviselő nagy hatású, tömegeket vonzó beszédein, s az 50 éves képviselői jubileumának fényes ünnepségén, csakúgy mint a Ferences templomban a szegény gyermekeknek történő ebédosztásnál, vagy a „városi mozgó” nézőterén az első hangosfilm bemutatóján.

A kötetből nem csupán kronologikus felsorolást kaphatunk három évtized történéseiből. A szerző egy-egy különösen érdekes vagy fontos részletet kutatásával kiegészítve tett közzé, melynek segítségével betekintést kaphatunk a gazdasági kisvasút vagy a fiúiskola történetébe, a Rákóczi út kiépítésének bonyodalmaiba, s külön fejezet szól a város buszközlekedésének elindításáról. Sokak számára jelenthet

újdonságot a különös elképzelés, a jászberényi történelmi pantheon, a jász Valhalla terve. A kötetből meglepően élénk művészeti életről kaphatunk képet, a Tollforgatók Társaságának működése például bizonyára kevesek számára ismert, ahogyan a Városi Mozgó, a mozi története is. Ma már sokan talán el sem hinnék, hogy valaki élete céljának tekintette Attila hun fejedelem sírjának megkeresését a Zagyva medrében, melyre egész vagyonát áldozta. Beleznay Ferenc kalandos vállalkozásáról igen érdekes történetet olvashatunk a kötetben, ugyanúgy mint a városban nem ritkán többször is áthelyezett szobrok, emlékművek történetéről.

A kötet műfajánál fogva különbözik a történeti munkáktól. Belőle egy város mindennapjaiba nyerünk bepillantást, a nagy történelmi folyamatok leírásánál jóval színesebb, mozgalmasabb és életszerűbb leírásokból ismerhetjük meg Jászberény három évtizedének történéseit. Három évtized – egy város történetében nem nagy idő, különösen egy olyan nagy múltú és jelentős hagyományokkal rendelkező város esetében, mint Jászberény. Mégis mennyi minden történt ez alatt a rövid idő alatt is, mennyi terv, elképzelés született gazdasági, oktatási és kulturális téren egyaránt. S mennyi a megvalósulatlan álmom. Vidám és szomorú, gondokkal teli és reményteljes évek váltják egymást a kötet lapjain, miközben jól érzékelhető, hogyan keresi egy korábban megyeközponti ranggal rendelkező város a kitörési pontokat, az újrakezdés, az önmagára találás lehetőségeit.

A leírtaknak ugyanis az ad különös hangsúlyt, hogy Jászberény csak néhány évtizeddel korábban, 1876-ban, Jász-Nagykun-Szolnok megye megalakulásával veszítette el évszázadokon át viselt közigazgatási vezető szerepét, ami nem csupán komoly presztizs-vesztéséget jelentett, hanem számos, a központi rangból adódó bevételi forrástól esett el a város. A kerületi székhelyi rang megszűnése ugyanakkor a kiváltságaikra mindig büszke jázsági emberek lelkében is sokáig feldolgozhatatlan veszteséget jelentett. Jászberény és a Jászság többször tett kísérletet a központi szerepkör visszaszerzésére, önálló jász megye megteremtésére, s lényegében Apponyi Albert szokatlanul hosszú, 52 éven át tartó képviselői mandátumától is ezt remélték.

Bár a szerző a leírtakat nem tudományos történeti munkának tekinti, az események, történetek mögött mindig jól érzékelhető a történelmi háttér – a gazdasági válság nehéz éveit, a háborús készülődés hangulata, vagy éppen a békeévek nyugalma. A felhasznált korabeli képeslapok, változatos reklámok, plakátok még gazdagabbá, szemléletesebbé teszik a leírtakat. Igen hasznos, a fiatalok számára is fontos része a kötetnek a szobrok, középületek és történések kronológiája. A kötet végén pedig egy 1909-ben készült színes térkép segíti a helyszínek azonosítását,

Kiss Erika szép kivitelű, gondosan szerkesztett kötetét olvasva egy valódi időutazás részesei lehetünk, amely szüleink, nagyszüleink világába, az akkori Jászberénybe vezet el bennünket. Azt reméljük, a történet folytatódik, s talán a könyvben szereplő adatok, történetek további kutatásra adnak ösztönzést mások számára is, melynek nyomán a város történetének újabb fejezeteivel ismerkedhetünk meg. *(Kiss Erika: Jászberényi múltidéző- Jászberény, 2006.)*

Tóth Erika

VIRTUÁLIS, ELEKTRONIKUS, DIGITÁLIS

A mai világban, amikor minden változik, az informatika területén is változások történnek. Ezek a változások hatással vannak és megváltoztatják a könyvtárak és könyvtárosok szemléletét, feladatait.

Koltay Tibor Virtuális, elektronikus, digitális című könyve segít abban, hogy ezeket az új elemeket megismerjük és figyelembe vegyük. A könyv formája igazodik ezekhez a változásokhoz, hiszen nem nyomtatásban, hanem elektronikus formában jelent meg. A könyv témája mindenképpen hasznos a könyvtártudomány téma iránt érdeklődők, valamint a leendő könyvtárosok számára.

Az elektronikus dokumentum elérhető a Hallgatói Információs Központ (www.hik.hu) oldalán, előbb a „Könyvtár, tankönyvtár”, majd a „Digitális tankönyvtár” menüre kattintva. Majd ezek után a „Böngészés” vagy a „Keresés” menük segítségével megtalálhatjuk a könyvet. A böngészés esetén a „Könyv” dokumentumtípus kiválasztása után a „Könyvtártudomány” témakör alatt találjuk ezt a könyvet. Ezen témában ez a harmadik elektronikusan elérhető dokumentum.

Ezek után eldönthetjük, hogy a dokumentum adatait, vagy szövegét szeretnénk megtekinteni. A könyv szövegét letölthetjük WORD, vagy PDF formátumban, illetve olvashatjuk HTML formában. A könyv HTML formátumban olvasása esetén megjelenik a tartalomjegyzék, amely segítségével részenként olvashatjuk a dokumentumot.

A szerző az elektronikus könyv 14 fejezetében tárgyalja, milyen új ismereteket kell a könyvtáraknak és könyvtárosoknak figyelembe venni a 21. században. A szerző az egyes témákat különböző terjedelemben fejt ki. Vannak olyan témák, területek, amelyeket részletesebben is leír a szerző, vannak, amelyeket pedig csak felületesen említ meg, ezzel lehetővé teszi, hogy felkeltse az olvasó érdeklődését. Ez a dokumentum, mint ahogy az alcím is mutatja elméleti úton közelíti meg a témát. Elsősorban a témához kapcsolódó fogalmakat írja le a szerző többféle megközelítésben. A fogalmak leírása igen alapos és könnyen érthető. Különböző magyar és külföldi szerzők munkáinak segítségével is igénybe veszi az egyes témák kifejtéséhez, a fogalmak pontosításához. Az egyes fejezetek majdnem minden esetben tartalommal kezdődnek, majd ezután következik a „Miről lesz szó ebben a fejezetben” rész, amely előrevetíti a fejezetben olvasható információkat. Majd a fejezetek végén, befejezésképpen, a fejezet feldolgozásához szükséges kérdések állnak. A fejezetek végén található kérdések egyrészt összefoglalják a fejezetet, másrészt az olvasót arra készítetik, hogy gondolkozzon el a témán, és esetleg további